

Препоруке за предузимање мера у циљу смањења потрошње електричне и топлотне енергије за зиму 2022/2023

1. Јавно осветљење - препоруке за надлежне руководиоце општина и градова:

- да локалне самоуправе приступе смањењу јавне расвете постављене на улицама, трговима и другим објектима на минимални безбедносно оправдан ниво (смањење за 33%);
- да свуда где је могуће ограниче рад расвете билборда и светлећих реклама;
- да ограниче новогодишње осветљења на период од 15. децембра до 15. јануара;
- да свуда где је могуће ограниче рад рефлектора на спортским и другим манифестацијама са тенденцијом организовања спортских приредаба током дневне светлости;
- да хитно приступе преласку на ЛЕД расвету.

2. Смањење потрошње електричне и топлотне енергије за 15% у односу на исти период 2021/2022 - препоруке за руководиоце у органима државне управе, државним предузећима, јавним установама и привреду – од ових препорука се изузимају предшколске установе, вртићи, школе, болнице, домови здравља, домови за стара лица, и све остале установе у оквиру образовне и научноистраживачке делатности, као и установе здравствене и социјалне заштите:

- да међу својим запосленима одреде лица која ће се старати о смањењу потрошње енергије, у складу са свим наведеним препорукама, применом учесталих контрола током радног времена, а посебно по истеку радног времена, са циљем смањења потрошње за 15% у односу на исти месец прошле године.
- да обезбеде искључење осветљења након радног времена у просторијама у којима нико не борави;
- да обезбеде да објекти/просторије који се загревају/догревају у просторијама имају температуру највише до 20° С, са изузетком предшколских установа, вртића, школа, болница, домовна здравља, домовна за стара лица, и све остале установе у оквиру образовне и научноистраживачке делатности, као и установе здравствене и социјалне заштите.
- да обезбеде замену старих живиних светиљки новим лед светиљкама у јавном осветљењу и у зградама које користи јавни сектор;
- да инсталирају интелигентне системе за управљање потрошњом енергије;
- да инвестирају у побољшања енергетске ефикасности у смислу промене енергетски ефикасним прозорима, побољшања изолације, побољшања енергетске ефикасности система грејања и хлађења;
- да обезбеде постављање соларних панела и соларних колектора на кровове објеката који су у власништву односно које користе органи на које се односи ова препорука;

- да обезбеде прелазак са грејања електричном енергијом на други вид грејања, а уколико није могуће, где је спроводљиво треба прећи на грејање путем топлотне пумпе односно на инверторске сплит системе.

3. Препоруке за запослене у органима државне управе, државним предузећима, јавним установама и привреди - од ових препорука се изузимају предшколске установе, вртићи, школе, болнице, домови здравља, домови за стара лица, и све остале установе у оквиру образовне и научноистраживачке делатности, као и установе здравствене и социјалне заштите:

- да не користе осветљење у унутрашњим просторијама и канцеларијама у јавним зградама у периоду када има довољно дневне светлости, не постављају тамне завесе и предмете који заклањају природну светлост од прозора, дању не спуштају ролетне, да радне столове поставе тако да могу да користе природну светлост, да искључују осветљење када у просторији нико не борави;
- да користе степенице уместо лифта где је прихватљиво;
- да штампају само потребна документа у неопходном броју копија и да по завршетку рада искључе све рачунаре, штампаче и друге уређаје.

4. Препоруке за руководиоце у државним предузећима и јавним установама:

- да Јавно предузеће Електропривреда Србије, Београд (у даљем тексту: ЈП ЕПС), Акционарско друштво Електромрежа Србије (у даљем тексту: АД ЕМС), Електродистрибуција Србије доо, Београд (у даљем тексту: ЕДС), Јавно предузеће Србијагас, Нови Сад (у даљем тексту: ЈП Србијагас) и Транспортгас Србија доо, Нови Сад (у даљем тексту: Транспортгас) сачини посебан план уштеда сопствене потрошње електричне енергије и да га спроводи и да о томе извештава најмање једном месечно Министарство рударства и енергетике;
- да ЈП ЕПС, АД ЕМС и ЕДС направе планове за смањење губитака дистрибутивне и преносне мреже и спроведу следеће мере (уградњу батеријских кондензатора за компензацију реактивне електричне енергије, замену дотрајалих водова, замену дотрајалих пумпи за воду са ефикасним пумпама) и доставе Министарству рударства и енергетике;
- да Јавно предузеће „Путеви Србије“ као и локална јавна предузећа за путеве приступе смањењу расвете постављене на државним и локалним путевима на минималну безбедну количину осветљења на улицама, трговима и другим саобраћајним објектима;
- да Јавно предузеће „Аеродроми Србије“ смањи расвету на минималну безбедну количину осветљења на пистама;
- да Јавно предузеће „Железницама Србије“ и Јавно комунално Градско саобраћајно предузеће, Београд припреме и доставе планове смањења потрошње енергије Министарству рударства и енергетике;
- да Јавно предузеће „Скијалишта Србије“ обезбеде да жичаре на скијалиштима и друге жичаре раде само уколико постоји адекватан број корисника;
- да ЈП ЕПС, заједно са великим потрошачима, приступи прилагођавању планова потрошње и производње електричне енергије;

- да ЈП ЕПС изврши оптимизацију почетка рада ТЕ-ТО (могућност супституције природног гаса другим енергентима, пребацивање из вршног у нормални режим рада када је економски оправдано);
- да ЈП ЕПС изврши додатно истраживање тржишта и примену других модела за набавку електричне енергије и угља;
- да топлане размотре активирање коогенеративних постројења за производњу електричне енергије;
- да ЕДС и ЈП ЕПС олакшају процедуре за прикључење купаца-произвођача на електроенергетску мрежу;
- да ЈП ЕПС стимулише штедњу електричне енергије кроз разматрање одобравања додатног попушта на рачуну за електричну енергију купцима који смање месечну потрошњу у односу на исти месец претходне године.

5. Препорука за ЈП ЕПС да иницира покретање поступка избора стратешких партнера за изградњу електрана које користе ОИЕ.

Образложење препоруке: У циљу санирања изузетно лошег стања у ЈП ЕПС у производњи и угља и електричне енергије, неопходно је да ЈП ЕПС усмери своје активности на хитној изградњи постројења велике снаге које користе ветар и сунчеву енергију.

Ефикасно и повољно обезбеђење нових заменских капацитета за ЈП ЕПС омогућено је кроз избор стратешких партнера. Суштина овог предлога је да ЈП ЕПС постане власник 100% или већински сувласник (преко 50%) пројеката изградње електрана на обновљиве изворе енергије. Предложени модел предвиђен је Законом о коришћењу ОИЕ и подразумева објаву јавног позива заинтересованим приватним инвеститорима који имају пројекте који су у зрелијој фази развоја, да према условима које формулише Влада РС и ЈП ЕПС, постану стратешки партнери ЈП ЕПС.

Поступак избора стратешког партнера, у складу са Законом о коришћењу ОИЕ, као и Уредбом која би се донела за избор стратешког партнера, могао би се завршити у року од 2-3 месеца.

ЈП ЕПС би на овај начин у кратком року уз релативно лако обезбеђивање финансијских средстава дошао до сопствене јефтине енергије из око чак 5.000 MW инсталисане снаге соларних и ветро електрана (која изградња би РС коштала мање од 2 милијарде евра) и тако могао да произведе додатно више од 8.000 GWh сопствене енергије годишње.